

مشاوره تحصیلی هیوا

تخصصی ترین سایت مشاوره کشور

مشاوره تخصصی ثبت نام مدارس ، برنامه ریزی درسی و آمادگی
برای امتحانات مدارس

برای ورود به صفحه مشاوره مدارس کلیک کنید

برای ورود به صفحه نمونه سوالات امتحانی کلیک کنید

تماس با مشاور تحصیلی مدارس

۹۰۹۹۰۷۱۷۸۹

تماس از تلفن ثابت

«درس دوازدهم»

حسن تعلیل، حس آمیزی و اسلوب معادله

سؤال نخست:

نیست پروا تلخ کامان را ز تلخی‌های عشق
شاعر معتقد است عاشقان از سختی راه عشق هراسی ندارند، همان‌گونه که آب دریا به مذاق ماهی خوش می‌آید و از آن هراسی ندارد. (تلخی‌های عشق برای عاشقی که همیشه در فراق است، مثل آب دریا برای ماهی است که اگر نباشد، حیاتش به خطر می‌افتد.)
فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را
عشرت امروز بی اندیشه فردا خوش است
در مصراع اول شاعر می‌گوید فکر روز شنبه که شروع کار و تحصیل هفتگی و پایان تعطیلی است، جمعه را برای کودکان تلخ می‌کند؛ به همین گونه نیز عشرت و خوشی امروز، فقط بدون فکر کردن به فردا خوشایند است، زیرا فکر آینده خاطر انسان را مشوش و نگران می‌کند.
با کمال احتیاج، از خلق استغنا خوش است
با دهان تشنه مردن بر لب دریا خوش است
بی‌نیازی از مردم در کمال نیاز به آن‌ها خوشایند است؛ همان‌گونه که مردن از تشنگی بر لب دریا (خوشایندی موردنظر شاعر در بی‌نیازی از مردم و حفظ عزت نفس است.)

سرکشان را فکند تیغ مکافات از پای
شعله را زود نشانند به خاکستر خویش
انسان‌های سرکش خیلی زود به مکافات عملشان می‌رسند، همان‌طور که شعله خیلی زود در خاکستر خودش فرو می‌ریزد و تمام می‌شود.
بی‌کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود
پسته بی مغز چون لب وا کند، رسوا شود
شاعر در مصراع نخست بیان می‌کند که نقص انسان با سخن گفتن عیان می‌شود و در مصراع دوم با تمثیل رسوایی پسته بدون مغز به محض باز کردن دهان، همان مطلب را تأکید می‌کند.

آزاده را جفای فلک بیش می‌رسد
اول بلا به عاقبت اندیش می‌رسد
ستم روزگار بیشتر به انسان‌های آزاده می‌رسد، همان‌طور که بلاها ابتدا بر سر انسان عاقبت‌اندیش فرو می‌ریزد.
ملامت از دل سعدی فرونشوید عشق
سیاهی از حبشی چون رود که خود رنگ است
ملامت دیگران باعث نمی‌شود سعدی از عشق دست بشوید و آن را ترک کند؛ همان‌طور که سیاهی پوست حبشی^۳ (سیاه‌پوست) هیچ‌گاه از او زدوده نمی‌شود، زیرا بخشی از وجود اوست. (عاشقی و ملامت‌کشی نیز بخشی از وجود شاعر است و از او جدا نمی‌شود.)

سؤال دوم:

چساندن لباس (ترکیب حواس بویایی + لامسه) // نجوای نمناک (ترکیب حواس شنوایی + لامسه) // شعر تر شیرین (ترکیب حواس شنوایی + لامسه + چشایی) // تلخ شنیدن و تلخ شنیدنی (ترکیب چشایی + شنوایی) // بو می‌شنوم (ترکیب حواس بویایی + شنوایی) // رنگ می‌شنوم (ترکیب حواس بینایی + شنوایی) // خط محکم‌تر و بامزه‌تر (ترکیب حواس بینایی + لامسه + چشایی)

سؤال سوم:

عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت
که چندین گل اندام در خاک خفت
علت روییدن گل‌ها از خاک، زیبارویانی هستند که مرده‌اند و اکنون در خاک خفته‌اند.
به یک کرشمه که در کار آسمان کردی
هنوز می‌پرد از شوق، چشم کوب‌ها
علت چشمک زدن ستاره‌ها (درخشش آنها) ناز و کرشمه‌ای است که معشوق (تو) در کار آسمان و موجودات آسمانی روا داشته‌است.
خمیده‌پشت از آن گشتند پیران جهان دیده
که اندر خاک می‌جویند ایام جوانی را
علت قوز (خمیدگی پشت) پیرها خم شدن آنها برای جستجوی ایام جوانی در خاک است.

کارگاه تحلیل فصل

سؤال نخست:

مراحل تقطیع				متن شعر
دل گَزَا تَر	بَا د هَر دَم	وَ صِ دَا یِ*	پایه‌های آوایی	و صدای باد هر دم دل‌گزاتر
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	وزن	
--U-	--U-	--U-	نشانه‌های هجایی	
اَوْ رَهَا تَر	بَا د بَاحِ گِ*	دَر صِ دَا یِ*	پایه‌های آوایی	در صدای باد، بانگ او رهاتر
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	وزن	
--U-	--U-	--U-	نشانه‌های هجایی	
دو رُنَز دِیک*	أَب هَا یِ*	أَز مِ یَا نِ*	پایه‌های آوایی	از میان آب‌های دور و نزدیک
فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	وزن	
--U-	--U-	--U-	نشانه‌های هجایی	
شِینِ* نِ دَا هَا		بَا ز دَر گُو	پایه‌های آوایی	باز در گوش این نداها
فاعلاتن		فاعلاتن	وزن	
--U-		--U-	نشانه‌های هجایی	
هَا		أَی آدَم	پایه‌های آوایی	آی آدم‌ها
فَع		فاعلاتن	وزن	
-		--U-	نشانه‌های هجایی	

شعر در قالب نیمایی سروده شده‌است، طول مصراع‌ها کوتاه و بلند است و به همین دلیل، تعداد پایه‌های آوایی در هر مصراع، بر خلاف شعر سنتی که در آن طول مصراع‌ها و تعداد پایه‌های آوایی در دو مصراع برابر است، می‌تواند متفاوت باشد.
 * همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، در هجاهای قابل توجهی، اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه وجود دارد. یک اختیار وزنی نیز در هجای آخر مصراع سوم وجود دارد.

سؤال دوم:

مراحل تقطیع				متن شعر
هَ مَاحِ بُو یِ*		هَ مَاحِ رَن گُ		همان رنگ و همان بوی
فَعولن		مفاعیل		
--U		U--U		
هَ مَاحِ بَارِ*		هَ مَاحِ بَر گُ		همان برگ و همان بار
فَعولن		مفاعیل		
--U		U--U		
بَ سِی رَا زِ*		یِ خَا مَوْشِ	هَ مَاحِ خَن دِ	همان خنده خاموش در او خفته بسی راز
فَعولن		مفاعیل	مفاعیل	
--U		U--U	U--U	

هـ مَاجِ نَازِ*	هـ مَاجِ شَرْمِ	پایه‌های آوایی	همان شرم و همان ناز
فَعولن	مفاعیل	وزن	
--U	U--U	نشانه‌های هجایی	

سؤال سوم:

مراحل تقطیع			متن شعر
هَم ساخت*	قَا یِ قِی خَا	پایه‌های آوایی	قایقی خواهم ساخت
فَعْلن	فَاعلاتن	وزن	
--	--U-	نشانه‌های هجایی	
خَت بِ آبِ*	خَا هَ مَن * دَا	پایه‌های آوایی	خواهم انداخت به آب
فَعْلن	فَاعلاتن	وزن	
-UU	--U-	نشانه‌های هجایی	
رِغ رِیبِ*	شُ دَ زِیبِ * شَه	دو ر خَا هَم	دور خواهم شد از این شهر غریب
فَعْلن	فَاعلاتن	وزن	
-UU	--UU	--U-	
شِ یِ عَشقِ*	سَت کِ دَرِ بِی	چ کَ سِی نِی	که در آن هیچ‌کسی نیست که در بیشۀ عشق
فَعْلن	فَاعلاتن	فَاعلاتن	
-UU	--UU	--UU	
ر کُ نَد	رَا بِی دَا	قَه رِ مَ نَاحِ	قهرمانان را بیدار کند
فَعْلن	مفعولن	فَاعلاتن	
-UU	---	--U-	

اختیار وزنی در رکن اول مصراع‌های نخست، دوم، سوم و پنجم و تبدیل «فعلاتن» به «فاعلاتن»
 اختیار وزنی ابدال و تبدیل دو هجای کوتاه (خت ب) به یک هجای بلند (هم ساخت) در رکن آخر مصراع نخست (فعلن ← فعلن)
 اختیار وزنی ابدال و تبدیل دو هجای کوتاه (چ ک) به یک هجای بلند (را) در رکن دوم مصراع پنجم (فعلاتن ← مفعولن)
 اختیار وزنی در تبدیل هجای کشیده پایان مصراع به یک هجای بلند در مصراع‌های نخست تا چهارم
 اختیار زبانی حذف همزه در هجای سوم مصراع دوم، هجای هفتم مصراع سوم و هجای سوم مصراع چهارم

سؤال چهارم:

این شعر در قالب مستزاد سروده شده‌است، زیرا مصراع‌هایی با وزن یکسان، پاره‌های افزوده کوتاهی از وزن دیگر در ادامه دارند که همگی از ابتدا تا انتها بر یک وزن هستند. (مفعول مفاعیل مفاعیل فَعولن+مفعول فَعولن)
 سؤال پنجم:

(الف) شعر یک رباعی در توصیف عظمت مقام شهیدان، ارزش‌های انقلابی و رخداد‌های دفاع مقدس است.
 (ب)

آغوش سحر: اضافه‌ای استعاره‌ست، نوع استعاره مکنیه است و با توجه به این که مشببه در آن انسان است، می‌توان آن را تشخیص هم نامید. این شیوه تصویرسازی (استعاره مکنیه ← تشخیص) در مصراع دوم و در عبارت «مهتاب، خجل ز نور رخسار شماس» نیز دیده می‌شود. در مصراع سوم، برای واژه خورشید نیز استعاره مکنیه به کار رفته‌است: خورشید... همسایه دیوار به دیوار شماس. مصراع دوم این بیت، کنایه از بلندمرتگی و عظمت شهید است.

در حوزه علم بدیع، اغراق نهفته در بالا بردن مقام شهید و همسایگی با خورشید وجود دارد. در بیت نخست، واج‌آرایی در واج «ر» بر موسیقی شعر افزوده‌است.

سؤال ششم:

باباطاهر عریان

سؤال هفتم:

(الف)

ت	شَب	رُو	کِی	س	تِی	ءِ	یَا	مَ	ه	مَنْ	نِی	س	تِی	
نِی	س	تِی	پَس	چِی	س	تِی	ءِی	هَم	دَ	م	تَنْ	ها	یِ	دِل
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	U	—	
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن						

نام پهره رجز مثنی‌سالَم

(ب)

پُ	رَز*	مَث	نَ	وی	ها	یِ	رِن	دا	نِ	اَسْت*
شِ	بِ*	شع	رِ	عِر	فا	نِی	یِ	چِش	مِ	تْ*
U	—	—	U	—	—	—	U	—	U	—
فعولن		فعولن		فعولن		فعولن		فعل		

نام پهره متقارب مثنی‌محدوف

(پ)

هَر	دَ	مَز*	سَر	گَش	تِ	گِی	چُن	گَر	د	مِی	پِی	چَم	بِ	خُد
هَم	رَ	هاج	رَف	تَنْ	دُ	مَنْ	تَنْ	ها	بِ	صَح	را	مِی	رَ	وَم
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن						

نام پهره رمل مثنی‌محدوف

(ت)

ب	پا	یا	نا	مد	دیج	دف	تر	ح	کا	یت	هم	چ	ناج	با	قی
ب	صد	دف	تر	ن	شا	ید	گف	ت	حس	بل	حا	ل	مش	تا	قی
U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—	—	—
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			

نام بحر: بحر هزج مثنی سالم

سؤال هشتم:

متن مربوط به ادبیات معاصر پس از انقلاب اسلامی ایران و درباره دفاع مقدس و آزادگانی است که در اسارت عراقی‌ها بودند.

قلمروی ژپائی: در حیطه زبانی، همان طوری که از نثر این دوره انتظار می‌رود، زبان آن ساده است و واژگان مربوط به ادبیات دفاع مقدس در آن دیده می‌شود؛ زندانی، گلوله، عراقی‌ها و محافظان مسلح از آن دسته هستند.

قلمروی ادبی: این متن در قالب داستان است و از جمله کتاب‌های شرح حال و خاطره این عصر به شمار می‌آید که به ارائه گزارشی ادبی از رخدادهای زمان جنگ می‌پردازد. زاویه دید آن اول شخص است و راوی مشاهدات قهرمان داستان را از زبان «من» بیان می‌کند. این شیوه روایت، به واقع‌نمایی و پذیرش بیشتر گزارش نویسنده کمک می‌کند.

قلمروی فکری: این بریده از متن، در توصیف غربت آزادگان و در عین حال، امید آنان به رهایی است و نشانه‌های آن در عبارات «این تشابه مرا دل‌تنگ می‌کرد- مشامان را پر کنیم از بوی تازه علف و گوش‌هایمان را از کنجشک‌های آزاد آسمان» دیده می‌شود.